

Република Србија
Министарство трговине, туризма и
телекомуникација

Безбедност деце на интернету

Шта је интернет?

Интернет је глобална, светска мрежа за комуникацију. Технички гледано интернет је могућност да се презентација једног рачунара види на другом. Захваљујући интернету сви рачунари могу бити повезани и размењивати садржаје. Да бисте били на интернету морате одабрати свог провајдера, то јест компанију која вам омогућава да се прикључите на светску мрежу. Свака од интернет компанија вам додељује корисничко име и лозинку коју користите када користите интернет. Захваљујући интернету можете комуницирати са било ким, било када и у било ком делу света. Путем интернета се могу размењивати најразличитији садржаји, поруке, слике, електронска пошта (маил), филмови, музика... Уколико имате и камеру на вашем рачунару можете и допустити да вас неко види док са њим причате, а исто тако и ви можете њега да видите.

Форум

Под овим називом на интернету налазе се странице за дискусију. Постоје специјализовани и затворени форуми којима се може приступити само уз одредјене услове, али најчешће су форуми отвореног типа којима свако може приступити и учествовати у дискусији. Оно што једном напишете на форуму остаје и може се видети и прочитати и када напустите форум. На форумима се окупљају сви које занима одредјена тема а теме форума могу бити различите. (спорт, музика, мода, уметност, политика...)

Блог

Блог је скраћеница енглеске речи *weblog* и у преводу значи интернет дневник. Блогери објављују углавном хронолошки све што желе да поделе са свима на интернету. Аутор блога може, ако то жели да објављује своје мишљење о свим стварима о којима жели, може да оставља и фотографије а у последње време све популарнији је и вблог или видео блог, где свако објављује своје видео клипове.

Чет

Чет је можда најпопуларнији вид комуникације на интернету. Буквално значи причатити са неким и може бити на посебним страницама са више њих или се може одвијати посебно без учешћа више људи. Четовати се може на свакој страници која има апликацију за примање и слање порука. Један је од најпопуларнијих видова комуникације на интернету. Може бити приватан и јаван.

Оно што је заједничко Форуму, Блогу и Чету јесте анонимност. Посетиоци или учесници сами бирају свој надимак и ви не знате ко се стварно крије иза тога. Нису, наравно, сви анонимни. Оно што је јако важно знати када идете на Форуме или Блогове или Четове је да ви не знате те људе. Не знате о њима ништа. Не знате њихов пол, не знате да ли су млади или стари, не знате одакле су, где живе и чиме се баве. И на крају, најважније НЕ ЗНАТЕ КАКВЕ СУ ЊИХОВЕ НАМЕРЕ.

Анонимност на интернету поред својих предности има и велике замке. Као анонимни, можете причати и расправљати о многим темама и многим стварима које се не бисте усудили у живом разговору. Можете се распитати о многи стварима које би вас било срамота или стид да некога питате. Али, нису сви на интернету оно што кажу да јесу. У ствари углавном је супротно. И немају сви добре намере. На интернету вас неће повредити само непознати људи. Могу вас повредити ваши другови или другарице уколико су љути на вас или вам се из неког разлога желе осветити или напакостити. Довољно је да неко сазна ваш надимак на нету и већ може писати или коментарисати у ваше име. Можда чак и објавити неку од ваших фотографија.

Како се заштити?

Никад, али никад не остављајте личне информације о себи. Ником кога лично не познајете и не знате ко је и шта ради не треба да дате никакве информације о себи. Немојте мислити да вам анонимност на нету гарантује сигурност. Увек се поткраде нека неопрезност или нека од информација на основу које неко може да сазна ко сте ви и да то на било који начин злоупотреби. Стално писање блога, чеата или редовна посета форумима остављају сасвим довољно простора да неко ко вас прати на нету сазна ко сте и шта радите.

Треба имати у виду да је данас готово сваки мобилни телефон директно повезан на нет па је ваше присуство на интернету готово непрестано. Мобилни телефони, посебно они најнови лагано мењају кућне рачунаре чиме време које неко проводи на нету готово неограничено. Овакав приступ нету значајно олакшава комуникацију али до неслућених граница излаже децу најразличитијим видовима насиља на интернету.

Шта све представља насиље на интернету:

Свака ситуација када је неко изложен некој непријатној ситуацији било од свог вршњака, било од старијих или од групе која га организовано напада. Напади могу бити преко кућног рачунара, таблета или телефона.

Ево неколико примера:

Насиљем на интернету се сматра следеће:

1. Добијате узнемирујуће поруке путем СМС, маилом или на форуму или чету
2. Када вам неко украде или ухакује (вид компјутерске крађе) лозинку за е-маил, или надимак на чету или направи ФБ профил на коме се представља као ви
3. Када неко о вама шири лажи и неистине или објављује ваше приватне поруке
4. Када вас узнемирава сликама са неприкладним садржајем које вам шаље на телефон или маил
5. Када се лажно представља и крије свој прави идентитет
6. Шаље спамове (непожељна пошта углавном са рекламним садржајем али може бити и са порнографским садржајем)
7. Када неко шаље вирусе или на било који начин покуша да користи и преузме ваш уређај и све што је на њему, било да се ради о телефону или рачунару, а да ви то не знате

Опаснија врста напада и насиља на интернету од које се је теже заштити и одбрани је када напади на вас нису директни већ преко треће особе која тога уопште није свесна. Ово се дешава када неко напада вас користећи или профил или компјутер неке особе којој је пре тога ухаковао уређај тако да она тога није ни свесна. Напад преко треће особе није лако извести, у овакве нападе се упуштају углавном одрасли људи или малолетници који су изузетно вешти и који савршено познају технологију рада рачунара и телефона.

Насиље преко нета подразумева подстицање на групну мржњу према појединцу или другој групи (навијачи су можда најбољи пример за то), нападе на приватност, узнемиравање, вређање, ширење увредљивих коментара, претеће поруке, креирање интернет страна, углавном на ФБ које садрже приче, цртеже или фотграфије које вређају поједница или одређену групу.

Како се заштитити?

Препорука

1. Никада не оствљајте личне податке о себи на интернету.
2. Лозинка коју имате је ваша и нико осим вас не треба да је зна.
3. Ако мислите да вас неко напада на интернету или вам шаље претеће поруке, обавестите родитеље или школског психолга
4. Никада не отварајте е-маилове које добијате са непознатих адреса или од непознатих особа.
5. Не постављајте фотографије или садржаје на нет који би могли повредити било кога, јер пре или касније неко то може урадити теби.
6. Не прикривај никада ништа, ако сматраш да си угрожен одмах обавести о томе.
7. **Запамти, интернет је само виртуелна стварност. Не дозволи себи да ти постане једина стварност.**